

✎ ESTHER ESCOLÁN

© 12/12/2020

Els infants demanen (i necessiten!) temps lliure

Les criatures que comparteixen prou temps i es diverteixen en família reconeixen que se senten millor i són més felices. Gaudir de temps lliure impacta en el seu benestar

Quan analitzem el temps lliure que compartim amb els nostres fills, sovint pensem que és millor prioritzar la qualitat que la quantitat. Molts cops creiem que cal dissenyar al mil·límetre aquestes estones perquè siguin perfectes, quan **la realitat és que els nens es conformen amb ben poc: parlar, anar a llocs divertits junts, anar al parc o d'excursió, viatjar o jugar a jocs de taula**. Es tracta d'un temps lliure amb el qual la majoria d'infants estan decebuts segons l'enquesta feta per l'Institut Infància i Adolescència i l'Ajuntament de Barcelona, en el marc del programa *Parlen els nens i nenes de Barcelona* sobre el benestar dels infants, i que va articular-se en diverses fases. La primera, una enquesta en què van participar 4.000 infants d'entre 10 i 12 anys, aportaria la informació quantitativa, mentre que la qualitativa provindria de 87 tallers participatius. Un treball que arrencava el curs 2016/17, arribava al seu punt àlgid el maig del 2018 amb la presentació de l'Agenda dels Infants a l'alcaldeessa Colau i culminava l'abril del 2019 amb la presentació de l'informe.

FALTA DE LLIBERTAT...

El temps és l'àmbit de més insatisfacció entre els infants, i és la primera conclusió de l'informe. El 53% se senten poc satisfets amb el seu temps lliure i el 47% també amb la llibertat o autonomia de què disposen a l'hora de fer servir aquest temps lliure. Els infants passen una mitjana de sis a vuit hores a l'escola, però després dediquen molt temps als deures escolars (un 71% en fan cada dia o 5-6 dies la setmana) i a extraescolars que valdria la pena saber si han estat consensuades amb ells. De fet, aquest últim punt casa perfectament amb **una altra de les demandes recollides a l'enquesta, que els adults els escoltem i ens prenguem més seriosament el que diuen**. Una escolta activa que, tal com assenyala Laia Pineda, directora de l'Institut Infància i Adolescència, influeix en la seva satisfacció amb la vida: "Els infants que se senten escoltats pels adults es mostren molt més satisfets amb la seva vida, més feliços".

La conciliació i els usos del temps a debat: què en diuen els infants?

Pineda fa èmfasi també en la idea que **l'escolta és un dret**. "És a dir -apunta-, més enllà que nosaltres estiguem més o menys predisposats a escoltar-los, és un dret que els hem de garantir com a ciutadans, com a alumnes i com a fills". I encara més: **"Els infants són un segment molt invisibilitzat en el conjunt de la societat"**, i si hi participen i els visibilitzem això es tradueix en la creació d'espais de participació a l'escola i també en l'àmbit comunitari, en el qual se'ls pot consultar, per exemple, sobre la remodelació d'una plaça o si als CAP se senten ben atesos". **Es tracta, en definitiva, d'incorporar-los en el disseny de polítiques que impactin en el seu benestar** perquè "no podem obviar que ells són els veritables experts en la infància".

TEMPS VALUÓS I DIARI

Els infants expressen la importància de tenir la família a prop, de passar temps amb els pares i mares i de passar-ho bé junts. No obstant, només el 57% parlen i es relaxen amb la seva família almenys cinc dies a la setmana. El 26% només ho fan dos cops a la setmana. El 35%, a més, no estan totalment d'acord amb l'afirmació "a la meua família ho passem bé junts". **Les llargues jornades laborals tampoc ajuden**, tal com exposava la Valèria, de Sant Andreu: "Els meus pares treballen bastant i molts cops no tenen temps per a mi, però a vegades m'agradaria que quan tinguessin temps lliure passéssim més estones junts".

Com dèiem abans, **no cal entestar-se en crear moments únics, sinó aprofitar-ne d'altres** com comprar, cuinar, l'anada i tornada de l'escola, el sopar o la sobretaula al sofà per parlar, riure o relaxar-nos. Compartir, en el sentit més ampli de la paraula, i crear un espai on l'adult es mostri disponible. "No ha de ser un instant vinculat a una activitat, sinó que **hem de mostrar-nos receptius, mirar-los als ulls i demostrar-los que ens importa el que diuen**; és quan realment ens explicaran què necessiten", diu Pineda. Han de ser estones centrades en ells, un temps "valuós i diari que en massa famílies s'ha perdut pel mal ús o abús de les pantalles per part de grans i petits".

Els infants expressen la importància de tenir la família a prop / Getty

I ELS AMICS?

L'enquesta de l'Institut Infància i Adolescència també revela que el 40% dels infants no estan prou satisfets amb l'ús del seu temps. Ho corrobora el Tiago, de l'Eixample, que explica que "al col·le hi estem vuit hores i es gasta molt temps i després, a sobre, et posen deures". I també el Pau, de Nou Barris, que lamenta que "amb els deures, quasi no tenim temps de jugar". De fet, **un 66% dels nois no veuen els seus amics fora de l'escola gaire sovint**.

40%

dels infants no estan prou satisfets amb l'ús del seu temps

El 34% reconeixen que no estan satisfets tampoc amb el barri on viuen, una percepció en què entren en joc factors com la seguretat, la coneixença dels veïns i d'altres nens per jugar, la netedat i la disponibilitat d'espais verds o per jugar a l'aire lliure, cosa que el 38% dels enquestats no fan gaire sovint. No és estrany, per tant, que la demanda de més espais verds i de reunió amb nens del seu entorn s'hagi colat també en la llista de reivindicacions dels infants.

I és que **la creació d'espais que els resultin amigables reporta beneficis tant als petits com als grans**, tal com subratlla Laia Pineda: "La vida al carrer és salut, és aire lliure, moviment i activitat física, joc motriu i contacte amb la natura en el millor dels casos, i això són coses que no pots cobrir dins de casa, al marge de fomentar la vida de barri i l'ajuda mútua". Un element que ajuda igualment a crear entorns més segurs i a reduir la bretxa entre les rendes més altes i les més baixes, ja que, conclou Pineda, "l'espai públic i els carrers amigables amb els infants s'han convertit en un factor d'igualació en termes d'oportunitats".

Posem en les nostres prioritats una mirada d'infant

Quines lliçons en traurem, d'aquesta crisi sanitària, social i econòmica? Segurament menys de les necessàries, i gosaríem afirmar que algunes les oblidarem massa aviat. Però una de les que no hauríem d'oblidar és que, en un moment crític com el que hem viscut, un dels elements que han despertat consens és que cal prioritzar la salut, el benestar i la cohesió social. Ara bé, què hem de fer per aconseguir-ho? De quines palanques disposem, com a societat, per assolir aquest objectiu? Doncs una, molt rellevant, és el lleure!

Fa ben pocs dies, el 20 de novembre, commemoràvem el 31è aniversari de la Declaració Universal dels Drets dels Infants. Totes les veus dedicades a la infància coincidíem en la importància de posar al centre de les nostres prioritats les necessitats dels infants. Polítiques, urbanisme, lleis, economia... tot ha de tenir una mirada especial, posant al centre els drets dels més petits.

Així doncs, ja tenim la resposta! Hem de posar en la nostra manera d'entendre el lleure una mirada d'infant. Entendre'l com un moment privilegiat per a l'educació, per fomentar la igualtat d'oportunitats, com a generador de cohesió que impulsi el benestar i la salut. No només la salut que es pot revisar o detectar a través d'un tac o una radiografia, sinó la salut en un sentit ampli. La que també abasta la salut emocional, psicològica, social...

No ens n'oblidem: el consens es troba en la salut, la cohesió i el benestar. Anem-nos-ho repetint!

Albert Riu i Mas és Director d'acció comunitària i desenvolupament territorial de la Fundació Pere Tarrés